

לקראת יום המשפחה

סין

משפחה היא במקורה קבוצה של בני אדם שיש להם קרבת אבות, וזו משמעותה העיקרית של המילה עד היום. בתנ"ך גם עם שלם נקרא משפחה, למשל: "משפחת מצרים" (זכריה יד, יח), "משפחות האדמה" (בראשית יב, ג ועוד).

מימי הביניים ואילך משפחה היא קבוצה – לאו דווקא של בני אדם – שבין פריטיה יש קשר אמיץ כלשהו: 'משפחת לשונות', 'משפחת בעלי החיים'.

להרחבה

מדור חגיגי באתר לקראת יום המשפחה

במקרא השם סין ניתן לכמה מקומות: מקום מושבו של עם צפוני מצאצאי כנען: "וְאֵת הַחַיִּי וְאֵת הָעֶרְקִי וְאֵת הַסִּינִי"; אחת מתחנות בני ישראל בימי נדודיהם במדבר: "וַיָּבֹאוּ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מִדְבַּר סִין"; עיר במצרים: "וַיִּשְׁפְּטֵי חֲמַתִּי עַל סִין מֵעוֹז מִצְרַיִם".

לכל המקומות הללו אין דבר עם הארץ מרובת האוכלוסין שבמזרח אסיה. אז למה נקראת ארץ זו בפיו 'סין'? לא מן הנמנע כי בהשפעת נוהגם של סופרי העברית בימי הביניים להעניק שמות מקראיים לארצות ואזורים (כמו ספרד, צרפת ואשכנז) גברה הצורה 'סין' על התעתיקים השונים של שם הארץ שקדמו לו.

פרסום חדש באתר – מהודו ועד סין

כיצד מתעתקים לעברית את האות ג' הערבית?

מילים לועזיות ותעתיק

לאות ג' הערבית אין מקבילה בעברית שבפינו. על רקע זה התעוררה באקדמיה מחלוקת עקרונית על תעתיק האות לעברית: סיעה אחת גרסה כי יש להעדיף את האות ע (בסימן מבחין כלשהו) כדי לשקף את הקשר בין שני העיצורים וממילא את הקשר הגנטי בין שתי הלשונות. סיעה אחרת ביכרה את האות ר (בסימן מבחין כלשהו) כדי לקרב את ההגייה בפיהם של דוברי עברית לצליל בערבית. והיו שסברו שאל לה לעברית לסור מדרכה המושרשת של הערבית היהודית שבה נהגו לכתוב את האות ג'.

בסופו של דבר הוחלט על פיצול בין התעתיק הפשוט לתעתיק המדויק. כמו כן הוחלט להכיר בכתיבים מושרשים כמו בשם אבו גוש.

להרחבה בפרסום חדש באתר:
בין עזה לאבו גוש – סיפורה של עי"ן

סוגיות בלשון המקרא

חדש בחנות הספרים – קובץ מאמרים בעריכת מיכאל ריז'יק הכולל תשעה עשר מאמרים המבוססים על ההרצאות שנישאו בכינוס מדעי בין-לאומי בעברית המקרא שהתקיים בשנת תשע"ח בהשתתפות מלומדים מהארץ ומחוץ לארץ.

המאמרים עוסקים במגוון עשיר של סוגיות במחקר המקרא בכלל ובחקר לשון המקרא בפרט. בסוגיות הנדונות: יחסי הגומלין בין ביקורת המקרא לחקר העברית המקראית, ענייני מסורה ונוסח, שאלות תחביריות ודקדוקיות בלשון המקרא, עיונים באוצר המילים המקראי ובגיזרון של מילים וסקירות על לשונם וקווי אופיים של ספרי מקרא.

לתוכן העניינים ולרכישה במחיר היכרות

הצורה בן־ היא צורת נסמך חריגה למילה בן.

הצירוף בן־לילה מזדמן בסיפור על יונה והקיקיון: "ויאמר ה' אתה חספת על הקיקיון אשר לא עמלת בו ולא גדלתו, שכן־לילה הִיה וכן־לילה אֵבֶד, ואֲנִי לא אחוס על נִינֹה העֵיר הַגְּדֹלָה" וגו' (ד, י"א).

נראה כי השימוש במילה בן בצירוף בן־לילה קרוב לשימושה לציון גיל, כמו 'בן שנה' או בצירוף 'תינוק בן יומו', ואם כך הקיקיון היה בן־לילה.

אולם אנו נוטים להבין את הצירוף כתואר הפועל (כלומר כמתייחס לפועל 'היה' או 'אבד'), במובן 'שתוך לילה היה ותוך לילה אבד'. וכך יש הבדל בימינו גם בין 'בן יום' – שגילו יום אחד, ובין 'בן יום' – תוך יום אחד.

להרחבה

בנבכי הארכיון שלנו נמצאה תכתובת המעידה על השלבים שקדמו לקביעת שמה של העיר בת ים.

במכתב משנת תרצ"ז (1937) לחבר ועד הלשון י"ח רבניצקי שוטחים נציגי המועצה המקומית שנשאה אז את השם "בית וגן" את בקשתם למצוא שם חדש ליישובם. לפי בקשתם על השם להתאים ליישוב העירוני ההולך ומתרחב ולתת ביטוי להיותו שוכן על חוף הים. הם מציגים שתי הצעות מנומקות: "ימה" הוא השם המועדף, ו"תרשיש" כאפשרות השנייה.

השם שהתקבל לבסוף הוא "בת ים" – הצעתו של אהרן זאב בן ישי, סופר ועיתונאי ואיש ועדת השמות לרחובות תל אביב.

לקטע המלא במדור "מאוצרות הארכיון"

שאלה בעברית

תמיכה באקדמיה

להתראות באיגרת הבאה!